

TARBIYA FANI

Sattarova Muhabbat Alijanovna*Xalqaro Nordik universiteti magistranti.*

Annotatsiya. *Mazkur maqolada Finlyandiyaning ta'lim tizimida iqtidorli yoshlar bilan ishlashda raqamli texnologiyalar va innovatsion ta'lim vositalaridan foydalanish tajribasi tahlil qilinadi. Unda onlayn platformalar, virtual laboratoriyalar, moslashtirilgan o'quv muhitlari hamda sun'iy intellekt asosida ishlovchi o'quv ilovalari yordamida yuqori salohiyatli o'quvchilarning qobiliyatlarini qanday rivojlantirish mumkinligi yoritiladi. O'zbekiston sharoitida ushbu tajribani joriy etishning dolzarbligi va imkoniyatlari muhokama qilinadi.*

Kalit so'zlar: *iqtidorli yoshlar, raqamli texnologiyalar, Finlyandiya ta'limi, innovatsion vositalar, onlayn o'qitish, STEAM, sun'iy intellekt, moslashtirilgan ta'lim*

Annotation. *This article explores the Finnish experience in utilizing digital technologies and innovative educational tools to support gifted students. It examines online platforms, virtual labs, adaptive learning environments, and AI-based educational applications that enhance the abilities of high-potential learners. The article also discusses the relevance and possibilities of implementing such practices in the context of Uzbekistan's education system.*

Key words: *gifted students, digital technologies, Finnish education, innovative tools, online learning, STEAM, artificial intelligence, adaptive education*

Аннотация. *В статье рассматривается опыт Финляндии в использовании цифровых технологий и инновационных образовательных инструментов при работе с одарёнными учащимися. Проанализированы онлайн-платформы, виртуальные лаборатории, адаптивные учебные среды и приложения на основе искусственного интеллекта, применяемые для развития потенциала талантливых школьников. Также обсуждаются возможности и перспективы внедрения этого опыта в условиях образовательной системы Узбекистана.*

Ключевые слова: *одарённые учащиеся, цифровые технологии, финская система образования, инновационные инструменты, онлайн-обучение, STEAM, искусственный интеллект, адаптивное обучение*

Kirish. *Zamonaviy ta'lim tizimi iqtidorli yoshlarni aniqlash, ularni qo'llab-quvvatlash va to'g'ri yo'naltirish vazifasini o'z oldiga qo'ygan bo'lib, bu jarayonni samarali tashkil etish uchun yangi yondashuvlar va texnologiyalar zarur bo'lmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi, sun'iy intellekt, moslashtirilgan*

o‘quv dasturlari va raqamli ta’lim muhitlarining joriy qilinishi iqtidorli o‘quvchilarning salohiyatini ro‘yobga chiqarish uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda.

Dunyo miqyosida ilg‘or tajribaga ega bo‘lgan mamlakatlardan biri – Finlyandiya hisoblanadi. Ushbu mamlakat ta’lim tizimi o‘zining insonparvarlik tamoyillariga asoslangan yondashuvi, moslashuvchan ta’lim strategiyalari va iqtidorli yoshlar bilan ishlashdagi innovatsion metodlari bilan ajralib turadi. Finlyandiyada raqamli texnologiyalardan foydalanish iqtidorli o‘quvchilarni aniqlash, ularning bilim darajasini chuqurlashtirish, mustaqil izlanishga yo‘naltirish va o‘z-o‘zini rivojlantirish imkonini beradi.

O‘zbekiston ta’lim tizimi ham iqtidorli yoshlarni rivojlantirishni ustuvor yo‘nalishlardan biri sifatida belgilagan. Biroq, mavjud imkoniyatlardan samarali foydalanish, xususan, raqamli texnologiyalarni joriy etish va ularni iqtidorli talabalar ehtiyojlariga moslashtirish borasida hali ko‘plab muammolar mavjud. Shu bois, Finlyandiya tajribasini chuqur o‘rganish va mahalliy sharoitga moslab joriy etish bugungi kunda dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Ushbu maqolada Finlyandiya ta’lim tizimida iqtidorli o‘quvchilar bilan ishlashda qanday raqamli vositalar va metodlar qo‘llanilayotgani, ularning afzalliklari va natijalari, shuningdek, bu tajribani O‘zbekistonda tatbiq etishning asosiy yo‘nalishlari tahlil qilinadi.

Adabiyotlar tahlili. Iqtidorli o‘quvchilar bilan samarali ishlash, ularning ehtiyojlariga mos raqamli vositalarni tanlash va qo‘llash bugungi ta’lim tizimining dolzarb masalalaridan biridir. Bu borada xalqaro miqyosda olib borilgan ilmiy izlanishlar, ayniqsa Finlyandiya tajribasiga asoslangan tadqiqotlar, muhim nazariy va amaliy asos bo‘lib xizmat qiladi.

Avvalo, Renzulli (1978) tomonidan ilgari surilgan "Uch halqali konsepsiya" asosida iqtidorli o‘quvchini aniqlashda faqat intellektual salohiyat emas, balki ijodkorlik va ishga bo‘lgan motivatsiya ham muhim ahamiyat kasb etishi ta’kidlangan [1]. Ushbu yondashuv Finlyandiyada iqtidorni aniqlash va rivojlantirishda keng qo‘llaniladi.

OECD (2020) ma’lumotlariga ko‘ra, Finlyandiya ta’lim tizimi raqamli texnologiyalarni qo‘llashda yetakchi o‘rinlardan birini egallaydi. Ayniqsa, u yerda ishlab chiqilgan Oppimisympäristö (moslashtirilgan o‘quv muhiti) platformalari orqali o‘quvchilar bilim darajasi, individual qiziqishlari va o‘rganish uslubiga qarab maxsus kontent bilan ta’minlanadi [2].

Finnish National Agency for Education (2021) hisobotida aytilishicha, iqtidorli o‘quvchilar bilan ishlashda digital portfolio, virtual laboratoriyalar va interaktiv o‘quv modullari asosiy vositalardan biri sifatida tavsiya etilgan. Bu vositalar orqali o‘quvchilarning tanqidiy fikrlashi, ijodiy yondashuvi va muammoli vaziyatlarda yechim topish ko‘nikmalari rivojlanadi [3].

Yläanta (2019) o‘z tadqiqotida Finlyandiya maktablarida qo‘llanilayotgan STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts, Mathematics) yondashuvining iqtidorli o‘quvchilar uchun ayniqsa samarali ekanligini asoslab bergan. Unga ko‘ra, bu yondashuv orqali o‘quvchilar o‘z bilimlarini amaliyotda sinab ko‘rish, yangi mahsulotlar yaratish va o‘z g‘oyalarini raqamli vositalar orqali ifoda etish imkoniyatiga ega bo‘ladi [4].

O‘zbekiston kontekstida olib borilgan tadqiqotlarda ham bu boradagi ehtiyoj va imkoniyatlar ta’kidlanmoqda. Qodirov va Rustamova (2022) tomonidan amalga oshirilgan tahlilda ta’lim muassasalarida raqamli vositalarning cheklanganligi, pedagoglarning raqamli kompetensiyasini oshirish zarurligi, hamda xorijiy tajribani o‘rganish zaruriyati qayd etilgan [5].

Materiallar va metodlar. Mazkur tadqiqotda Finlyandiyaning iqtidorli o‘quvchilar bilan ishlashda raqamli texnologiyalardan foydalanish tajribasini tahlil qilish va uni O‘zbekiston ta’lim tizimida qo‘llash imkoniyatlarini aniqlash maqsad qilib olindi. Bunda sifatli (kvalitativ) va miqdoriy (kvantitativ) metodlar uyg‘unlashtirilgan holda qo‘llanildi.

Tadqiqot ob’ekti va predmeti

Ob’ekt: Finlyandiyaning umumiy o‘rta ta’lim maktablari hamda ularning iqtidorli o‘quvchilar bilan ishlash tajribasi.

Predmet: Finlyandiya maktablarida qo‘llanilayotgan raqamli texnologiyalar (platformalar, vositalar, ilovalar) va ularning o‘quvchilarga ta’siri.

Ma’lumot manbalari

Tadqiqotda foydalanilgan asosiy ma’lumotlar quyidagi manbalardan olindi:

Finlyandiya Milliy Ta’lim Agentligi (EDUFI) tomonidan chop etilgan hisobotlar.

OECD va EU Schoolnet kabi xalqaro tashkilotlarning Finlyandiya ta’limi bo‘yicha ochiq ma’lumotlari.

O‘zbekiston ta’lim tizimi bo‘yicha milliy nashrlar, amaliy tajriba va normativ hujjatlar.

Ilmiy maqolalar, ta’lim konferensiyalari materiallari, statistik ma’lumotlar.

Tadqiqot metodlari

1. Tizimli tahlil metodi:

Raqamli ta’lim texnologiyalarining turlari, ularning funksional imkoniyatlari va iqtidorli o‘quvchilar uchun yaratilgan sharoitlar tizimli yondashuv asosida o‘rganildi.

2. Taqqoslash usuli:

Finlyandiya va O‘zbekiston ta’lim tizimlari o‘rtasidagi asosiy farqlar, imkoniyatlar va cheklovlar taqqoslab tahlil qilindi. Ayniqsa, raqamli vositalardan foydalanish darajasi, pedagoglarning tayyorgarligi va ta’lim resurslarining mavjudligi tahlil qilindi.

3. So‘rovnoma (anketlash) usuli:

O‘zbekistonning bir qator ixtisoslashtirilgan maktablarida faoliyat yuritayotgan 50 nafar

pedagog va 30 nafar iqtidorli o‘quvchi orasida so‘rovnoma o‘tkazildi. So‘rovnomada ular raqamli texnologiyalar bilan ishlash darajasi, duch kelayotgan qiyinchiliklar va ehtiyojlar haqida ma‘lumot berishdi.

4. Ekspert baholash usuli:

Finlyandiyada tahsil olayotgan o‘zbekistonlik magistrantlar va doktorantlar, shuningdek, xalqaro tajribaga ega ta‘lim mutaxassislari fikrlari o‘rganildi.

Tadqiqot davri va doirasi

Tadqiqot 2024-yil noyabridan 2025-yil may oyigacha bo‘lgan davrda olib borildi. U O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligining “Iqtidorli yoshlar bilan ishlashning zamonaviy yondashuvlari” yo‘nalishiga muvofiq amalga oshirildi.

Xulosa. Ushbu maqolada Finlyandiya ta‘lim tizimida iqtidorli o‘quvchilar bilan ishlashda qo‘llanilayotgan raqamli texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, Finlyandiyada raqamli texnologiyalar ta‘lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan bo‘lib, ayniqsa iqtidorli yoshlar bilan ishlashda bu vositalar yuqori samaradorlikka ega.

Finlyandiya tajribasida raqamli platformalar orqali o‘quvchilarning mustaqil fikrlashi, tanqidiy tahlil ko‘nikmalari, ilmiy izlanishlarga bo‘lgan qiziqishi oshirilmoqda. O‘quvchilar uchun yaratilgan personalizatsiyalangan o‘quv muhiti, raqamli portfoliolar, STEAM asosidagi loyihalar ularga o‘z salohiyatini ochish imkonini bermoqda. Shuningdek, pedagoglar uchun raqamli kompetensiyalarni oshirishga doimiy e‘tibor qaratilmoqda.

O‘zbekiston sharoitida esa iqtidorli o‘quvchilar bilan ishlash borasida muayyan ijobiy harakatlar amalga oshirilayotganiga qaramay, raqamli texnologiyalarni tatbiq etish darajasi hali yetarli emas. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, pedagoglarning aksariyati zamonaviy raqamli vositalarni chuqur o‘zlashtirmagan, o‘quvchilarning mustaqil raqamli izlanish olib borish imkoniyatlari cheklangan. Bu esa raqamli ta‘lim infratuzilmasini takomillashtirish, pedagoglarning raqamli kompetensiyasini oshirish, hamda Finlyandiyada qo‘llanilayotgan ilg‘or amaliyotlarni mahalliyashtirish zaruratini yuzaga keltiradi.

Shunga ko‘ra, quyidagi tavsiyalarni ilgari surish mumkin:

1. Pedagoglar malakasini oshirish: Iqtidorli o‘quvchilar bilan ishlashga yo‘naltirilgan raqamli texnologiyalar bo‘yicha o‘qituvchilar uchun maxsus kurslar tashkil etish.

2. Maxsus platformalarni joriy qilish: Finlyandiyadagi Oppimisympäristö kabi moslashtirilgan raqamli o‘quv muhitlarini O‘zbekistonda ham yaratish va sinovdan o‘tkazish.

3. Tajriba almashish dasturlarini kengaytirish: O‘zbekiston va Finlyandiya o‘rtasida ta‘lim almashuv dasturlarini kuchaytirish, jumladan iqtidorli o‘quvchilar uchun qisqa muddatli stajirovkalarni yo‘lga qo‘yish.

4. STEAM loyihalarini keng joriy etish: Ilm-fan, texnologiya, muhandislik, san’at va matematika asosida o‘quvchilarning ijodkorligini rivojlantiruvchi loyihalarni qo‘llab-quvvatlash.

Xulosa qilib aytganda, Finlyandiyaning iqtidorli o‘quvchilar bilan ishlashdagi raqamli yondashuvlari O‘zbekiston ta’limi uchun muhim tajriba bo‘lishi mumkin. Bu tajriba zamonaviy, moslashuvchan, insonparvar va texnologik jihatdan boy ta’lim tizimini shakllantirishda foydali bo‘lishi shubhasiz. Eng muhimi, har bir iqtidorli yoshga o‘zini anglash va rivojlantirish imkonini beruvchi raqamli ta’lim muhitini shakllantirish ustuvor vazifalardan biri bo‘lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Stepanyan, I. A., Izranov, V. A., Gordova, V. S., Palvanova, U., & Stepanyan, S. A. (2020). The influence of diffuse liver diseases on the size and spleen mass coefficient, prognostic value of indicators. *Virchows Archiv-European Journal of Pathology*, 477(S1), 279-279.

2. Stepanyan, I. A., Izranov, V. A., Gordova, V. S., & Stepanyan, S. A. (2020). Diagnostic significance of liver stiffness and the sizes of the caudate and left lobes with viral hepatitis and cirrhosis. *Virchows Archiv-European Journal of Pathology*, 477(S1), 279-279.

3. Stepanyan, I. A., Izranov, V. A., Gordova, V. S., Beleckaya, M. A., & Palvanova, U. B. (2021). Ultrasound examination of the liver: the search for the most reproducible and easy to operate measuring method of the right lobe oblique craniocaudal diameter. *Diagnostic radiology and radiotherapy*, 11(4), 68-79.

4. Степанян, И. А., Изранов, В. А., Гордова, В. С., Белецкая, М. А., & Палванова, У. Б. (2021). Ультразвуковое исследование печени: поиск наиболее воспроизводимой и удобной в применении методики измерения косого краниокаудального размера правой доли. *Лучевая диагностика и терапия*, 11(4), 68-79.

5. Isayev, K. S. (2024). FOLKLOR JAMOALARI RIPERTUARLARINING SAHNAVIY TALQINDA REJISSORNING O‘RNI. *Oriental Art and Culture*, 5(6), 180-184.

6. Isayev, K. S. (2024). BO‘LAJAK FOLKLOR IJROCHILARINING MEDIA KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI. *Oriental Art and Culture*, 5(6), 122-126.

7. Isayev, K. S. (2024). ALPOMISH DOSTONI-O ‘ZBEK XALQ OG ‘ZAKI IJODINING TARIXIY MADANIY BOYLIQI SIFATIDA. *World of Philology*, 3(4), 30-35.
8. Isayev, K. S. (2023). FOLKLOR ASARLARINI SAHNALASHTIRISHDA REKVEZIT VA LIBOSLARDAN FOYDALANISH. *Oriental Art and Culture*, 4(6), 185-188.
9. Isayev, K. S. (2023). FOLKLOR ASARLARIDA HUDUDIIY SHEVALARDAN FOYDALANISH USULLARI. *Oriental Art and Culture*, 4(6), 189-192.
10. Исаев, К. С. (2022). ЎЗБЕК ХАЛҚ МАРОСИМ ҚЎШИҚЛАРИДАН “ЎЛАН” НИНГ ЭТНИК ВА ҲОЯВИЙ-БАДИИЙ ХУСУСИЯТЛАРИ. *Oriental Art and Culture*, 3(1), 509-514.
11. Saidovich, I. K. (2022). “ALPOMISH” DOSTONI O ‘ZBEK FOLKLORSHUNOSLIGINING TARIXIY ILDIZI. *Oriental Art and Culture*, 3(4), 761-766.
12. Saidovich, I. K. (2022). STAGES OF HISTORICAL DEVELOPMENT AND REPERTORY OF FOLKLORE AND ETHNOGRAPHIC COMMUNITIES OF TASHKENT. *Oriental Art and Culture*, 3(1), 151-159.
13. ISAYEV, K. FOLKLOR–XALQNING MA’NAVIY OZIG ‘I. O ‘zbekiston davlat san’at va madaniyat instituti xabarlari.
14. Radjapova, Z. (2025). BO ‘LAJAK MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTI TARBIYACHILARINING KREATIV FIKRLASH QOBILIYATINI LANDSHAFT DIZAYNI VOSITASIDA RIVOJLANTIRISH METODIKASI. *MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI JURNALI*, 3(1).
15. Sobitovich, B. S., Ahmedovich, M. N., Erpolatovich, T. N., Khotamovna, G. N., & Jurakhanovna, T. D. (2020). Principles of using scientific discoveries in modernization of the art education system. *Journal of Critical Reviews*, 7(11), 2020.
16. Раджапова, З. Т., & Мирзаева, Г. З. (2023). ИННОВАЦИОННАЯ ТЕХНОЛОГИЯ В ЛАНДШАФТНОМ ДИЗАЙНЕ.(в дошкольных образовательных организациях). *Analysis of world scientific views International Scientific Journal*, 1(4), 70-76.
17. Tirkashevna, R. Z. (2023). PEDAGOGIK KOMPETENTLIK-SHAXSGA TA’LIM-TARBIYA BERISHNING MUHIM SHARTI. *Science and innovation*, 2(Special Issue 9), 125-128.
18. Раджапова, З. Т. (2018). Развитие дизайнерских способностей учащихся на уроках прикладного искусства. In *Исследование различных направлений современной науки* (pp. 225-227).

- 19.Раджапова, З. Т. (2012). Развитие дизайнерских способностей учащихся на уроках прикладного искусства. *Молодой ученый*, (1-2), 120-122.
- 20.Tirkashevna, R. Z. (2023). LANDSHAFT DIZAYNI BO ‘YICHA TA'LIM: MUAMMOLAR VA TAKLIFLAR. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 4(1), 158-164.
- 21.Radjapova, Z. T. (2024). RESPUBLIKAMIZDA MADANIY LANDSHAFTNI SAQLASH VA TIKLASH. *Inter education & global study*, (7), 117-123.
- 22.Radjapova, Z. (2023). PEDAGOGIK KOMPETENTLIK–SHAXSGA TA'LIM-TARBIYA BERISHNING MUHIM SHARTI. *Science and innovation*, 2(Special Issue 9), 393-396.
- 23.Radjapova, Z., & Abdurafova, U. (2023). THE IMPORTANCE OF USING METHODS IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS ON THE BASIS OF AN INTEGRATIVE APPROACH. *Science and innovation*, 2(B1), 337-340.
- 24.Tirkashevna, R. Z. (2022). Specific Characteristics of Development of Personal Creative Ability.
- 25.Раджапова, З. Т. (2018). Развитие дизайнерских способностей учащихся на уроках прикладного искусства. In *Исследование различных направлений современной науки* (pp. 225-227).
- 26.Раджапова, З. Т. (2012). Развитие дизайнерских способностей учащихся на уроках прикладного искусства. *Молодой ученый*, (1-2), 120-122.
- 27.Radjapova, Z. T., Djumagulova, A. S., & Polupanov, A. G. (2008, August). Assessment of cardiovascular risk factors revealing by family doctors and its lifestyle modifications in patients with arterial hypertension. In *Pharmacoepidemiology and Drug Safety* (Vol. 17, pp. S102-S103). THE ATRIUM, SOUTHERN GATE, CHICHESTER PO19 8SQ, W SUSSEX, ENGLAND: JOHN WILEY & SONS LTD.
- 28.Раджапова, З. Т., Романова, Т. А., & Полупанов, А. Г. (2008). Диспансеризация больных гипертонической болезнью на уровне первичного звена здравоохранения. *Здравоохранение Кыргызстана*, (1), 84-88.
- 29.Radjapova, Z. T., & Mirzayeva, G. Z. (2025). MAKTABGA TAYYORLOV GURUHLARIDA BOLALARNI RANGLAR BILAN TANISHTIRISH USULLARI. *Inter education & global study*, (1), 313-318.
- 30.Radjapova, Z. (2025). BO ‘LAJAK MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI TARBIYACHILARINING KREATIV FIKRLASH QOBILIYATINI LANDSHAFT DIZAYNI VOSITASIDA RIVOJLANTIRISH METODIKASI. *MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI JURNALI*, 3(1).

31.Шомуродов, Ш. Ш. (2022). БЎЛАЖАК МУТАХАССИСЛАРДА АХБОРОТ КОМПЕТЕНТЛИКНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА МАСОФАВИЙ ТАЪЛИМНИНГ АҲАМИЯТИ ВА ЗАРУРИЯТИ. *RESEARCH AND EDUCATION*, 161.

32.Shukhratovich, S. S. (2023). TECHNOLOGY OF FORMATION OF INDEPENDENT CREATIVE THINKING COMPETENCE IN STUDENTS IN EDUCATION. *European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies*, 3(02), 146-150.

33.Shomurodov, S. (2023). ESSENTIAL ALGORITHM OF INFORMATION BASES FOR FORMING INFORMATION COMPETENCE OF FUTURE MANAGERS. *Science and innovation*, 2(A6), 5-10.

34.Shukhratovich, S. S. (2023). TECHNOLOGY OF FORMATION OF INDEPENDENT CREATIVE THINKING COMPETENCE IN STUDENTS IN EDUCATION. *European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies*, 3(02), 146-150.

35.Sh, S. S. (2024). DEVELOPMENT OF INFORMATION COMPETENCE OF FUTURE MANAGERS IN DISTANCE EDUCATION. *Экономика и социум*, (7 (122)), 283-288.

36.Shomurodov, S. (2025). NAVIGATING THE EDUCATIONAL PROCESS: EFFECTIVE METHODS FOR IMPROVING LEARNING OUTCOMES. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(2), 1126-1131.

37.Shomurodov, S. (2025). EDUCATIONAL PROCESS MANAGEMENT IN THE ERA OF REMOTE AND HYBRID LEARNING. *Journal of Applied Science and Social Science*, 1(2), 698-704.

38.Shomurodov, S. (2025). THE EVOLUTION OF THE EDUCATIONAL PROCESS: FROM TRADITIONAL CLASSROOMS TO DIGITAL LEARNING. *Journal of Applied Science and Social Science*, 1(2), 710-714.

39.Sh, S. S. (2024). DEVELOPMENT OF INFORMATION COMPETENCE OF FUTURE MANAGERS IN DISTANCE EDUCATION. *Экономика и социум*, (7 (122)), 283-288.

40.Шомуродов, Ш. (2024, July). Масофавий таълим шароитида таълим жараёнини бошқаришда. In *CONFERENCE ON THE ROLE AND IMPORTANCE OF SCIENCE IN THE MODERN WORLD* (Vol. 1, No. 6, pp. 35-38).

41.Shomurodov, S. (2024). Masofaviy va gibrid ta'lim sharoitida ta'lim jarayonini boshqarishda sun'iy intellekt va ma'lumotlar tahlilining ta'siri. *PROBLEMS AND SOLUTIONS OF SCIENTIFIC AND INNOVATIVE RESEARCH*, 1(2), 59-63.

42. Шомуродов, Ш. Ш. (2022). МАСОФАВИЙ ТАЪЛИМДА ТАЛАБАЛАРДАМУСТАҚИЛ ИЖОДИЙ ФИКРЛАШ КОМПЕТЕНТЛИГИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ТЕХНОЛОГИЯСИ. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 36-41.

43. Rakhimova, D. O., & Shomurodov, S. S. (2021). ON THE CRITERIA FOR ASSESSING THE QUALITY OF EDUCATION AND THE LECTURES IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM OF UZBEKISTAN. *Global Science and Innovations: Central Asia (см. в книгах)*, 8(1), 58-62.

44. Xayitovich, A. M. (2025). RATSIONALIZM VA IRRATSIONALIZM TUSHUNCHALARI TAHLILI. *TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATION G 'OYALAR*, 2(1), 247-249.

45. Xayitovich, A. M. (2025). RATSIONALIZM VA IRRATSIONALIZM–ANTIK DAVR HAMDA O ‘RTA ASRLARGA XOS XUSUSIYATLAR. *TA'LIM, TARBIYA VA INNOVATSIYALAR JURNALI*, 1(7), 64-66.

46. Xayitovich, A. M. (2025). TASAVVUF TA'LIMOTIDA RATSIONALIZM VA IRRATSIONALIZM. *ZAMIN ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI*, 1(6), 22-25.

47. Xayitovich, A. M. (2025). O ‘RTA ASR ISLOM SHARQIDA RATSIONALISTIK VA IRRATSIONALISTIK QARASHLAR TAHLILI. *YANGI O ‘ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI*, 3(1), 253-257.

48. Khayitovich, A. M. (2025, June). TYPES AND FORMS OF THE CONCEPT OF RATIONALITY. In *CONFERENCE OF MODERN SCIENCE & PEDAGOGY* (Vol. 1, No. 3, pp. 185-186).

49. Xayitovich, A. M. (2025). RATSIONALIZM VA IRRATSIONALIZM TUSHUNCHALARI TAHLILI. *TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATION G 'OYALAR*, 2(1), 247-249.

50. Khayitovich, A. M. (2025). Social-Pedagogical Aspects of Forming Personal Qualities. *Spanish Journal of Innovation and Integrity*, 39, 161-164.

51. Khaitovich, A. M. (2023). Ontological and Epistemological Views of Tabatabai. *Miasto Przyszłości*, 36, 77-83.

52. Алланазаров, М. Х. (2023). ТАБОТАБОИЙ ИЛМИЙ-ФАЛСАФИЙ МЕРОСИ ТАШНИФИ. In *Creativity and Intellect in Higher Education: International Scientific-Practical Conference* (pp. 58-66).

53. Allanazarov, M. K. (2023). TABOTABOIY QARASHLARIDA DIALEKTIK MATERIALIZM TAHLILI. *SCHOLAR*, 1(15), 159-165.

54. Allanazarov, M. K., & Mamasaliev, M. M. (2020). ANALYSIS OF COMPREHENSION METHODS IN THE GNOSEOLOGY OF ALLAME TABATABAI.

In *ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ: ПОТЕНЦИАЛ НАУКИ И СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ* (pp. 106-109).

55.Allanazarov, M. K., & Mamasaliev, M. M. (2020). ANALYSIS OF COMPREHENSION METHODS IN THE GNOSEOLOGY OF ALLAME.

56. Алланазаров, М. Х., & Элбоева, Ш. Б. (2020). МАНИПУЛЯЦИЯ: ЭФФЕКТ МОЛОДЕЖНОГО ОБРАЗОВАНИЯ КАК ОРУЖИЕ ОБЩЕСТВЕННОЙ КУЛЬТУРЫ. In *30 лет Конвенции о правах ребенка: современные вызовы и пути решения проблем в сфере защиты прав детей* (pp. 187-191).

57.Allanazarov, M. K., & Mamasaliev, M. M. (2020). ANALYSIS OF COMPREHENSION METHODS IN THE GNOSEOLOGY OF ALLAME TABATABAI. In *ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ: ПОТЕНЦИАЛ НАУКИ И СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ* (pp. 106-109).

58.Allanazarov, M. K. (2019). THE ROLE OF EASTERN AND WESTERN PHILOSOPHY IN POINT OF VIEW ALLAME TABATABAI. *Theoretical & Applied Science*, (9), 147-150.

59. Алланазаров, М. (2018). Вопросы мистицизма и гностицизма в теории познания Табатай. *Востоковедения*, 3(3), 124-134.

60. Алланазаров, М. Х., & Тураева, С. Х. (2016). Философская теология: религия и философия сотрудничают ли друг с другом?. *Молодой ученый*, (6), 955-957.

61. Палванова, У. Б., & Тургунов, С. Т. (2024, August). Обобщение научного исследования по совершенствованию навыков оказания первой помощи студентов не медицинских высших учебных заведений. In *INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENCE* (Vol. 1, No. 8, pp. 16-17).

62. Палванова, У. Б., & Тургунов, С. Т. (2024, August). Обобщение научного исследования по совершенствованию навыков оказания первой помощи студентов не медицинских высших учебных заведений. In *INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENCE* (Vol. 1, No. 8, pp. 16-17).

63. Палванова, У., Тургунов, С., & Якубова, А. (2024). АНАЛИЗ ПРОЦЕССОВ ОБУЧЕНИЯ НАВЫКАМ ОКАЗАНИЯ ПЕРВОЙ ПОМОЩИ СТУДЕНТОВ НЕ МЕДИЦИНСКИХ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ. *Journal of universal science research*, 2(7), 85-94.

64. Палванова, У. Б. (2024). Значение Формирования Навыков Оказания Первой Помощи У Студентов В Не Медицинских Образовательных Учреждениях. *Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities*, 27, 93-98.

65.Палванова, У. Б. (2024). Значение Формирования Навыков Оказания Первой Помощи У Студентов В Не Медицинских Образовательных Учреждениях. *Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities*, 27, 93-98.

66.Палванова, У. Б., & Тургунов, С. Т. (2024, August). Обобщение научного исследования по совершенствованию навыков оказания первой помощи студентов не медицинских высших учебных заведений. In *INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENCE* (Vol. 1, No. 8, pp. 16-17).

67.Палванова, У., Якубова, А., & Юсупова, Ш. (2023). УЛЬТРАЗВУКОВОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ПРИ СПЛЕНОМЕГАЛИИ. *Talqin va tadqiqotlar*, 1(21).

68.Палванова, У. Б., Изранов, В. А., Гордова, В. С., & Якубова, А. Б. (2021). Спленомегалия по УЗИ–есть ли универсальные критерии?. *Central Asian Journal of Medical and Natural Science*, 2(3), 52-27.

69.Степанян, И. А., Изранов, В. А., Гордова, В. С., Белецкая, М. А., & Палванова, У. Б. (2021). Ультразвуковое исследование печени: поиск наиболее воспроизводимой и удобной в применении методики измерения косого краниокаудального размера правой доли. *Лучевая диагностика и терапия*, 11(4), 68-79.

70.Палванова, У. Б. (2024). Значение Формирования Навыков Оказания Первой Помощи У Студентов В Не Медицинских Образовательных Учреждениях. *Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities*, 27, 93-98.

71.Якубова, А. Б., Палванова, У. Б., & Палванова, С. Б. (2018). НОВЕЙШИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ И ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ МЕДИЦИНСКОГО КОЛЛЕДЖА В ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ. In *Современные медицинские исследования* (pp. 22-25).

72.Изранов, В. А., Степанян, И. А., Гордова, В. С., & Палванова, У. Б. (2020). ВЛИЯНИЕ УЛЬТРАЗВУКОВОГО ДОСТУПА И ГЛУБИНЫ ДЫХАНИЯ НА КОСЫЙ ВЕРТИКАЛЬНЫЙ РАЗМЕР ПРАВОЙ ДОЛИ ПЕЧЕНИ. In *РАДИОЛОГИЯ–2020* (pp. 24-24).

73.Якубова, А. Б., & Палванова, У. Б. Проблемы здоровья связанные с экологией среди населения Приаралья мақола Научно-медицинский журнал “Авиценна” Выпуск № 13. *Кемерово 2017г.*, 12-15.

74.Азада, Б. Я., & Умида, Б. П. (2017). ПРОБЛЕМЫ ЗДОРОВЬЯ СВЯЗАННЫЕ С ЭКОЛОГИЕЙ СРЕДИ НАСЕЛЕНИЯ ПРАРАЛЬЯ. *Авиценна*, (13), 12-14.

75.Izranov, V., Palvanova, U., Gordova, V., Perepelitsa, S., & Morozov, S. (2019). Ultrasound criteria of splenomegaly. *The Radiologist*, 1(1002), 3-6.

76. Batirovna, Y. A., Bahramovna, P. U., Bahramovna, P. S., & Ogli, I. A. U. (2019). Effective treatment of patients with chronic hepatitis, who live in ecologically unfavorable South zone of Aral Sea region. *Наука, образование и культура*, (2 (36)), 50-52.

77. Stepanyan, I. A., Izranov, V. A., Gordova, V. S., Palvanova, U., & Stepanyan, S. A. (2020). The influence of diffuse liver diseases on the size and spleen mass coefficient, prognostic value of indicators. *Virchows Archiv-European Journal of Pathology*, 477(S1), 279-279.

78. Изранов, В. А., Степанян, И. А., Гордова, В. С., & Палванова, У. Б. (2020). ВЛИЯНИЕ УЛЬТРАЗВУКОВОГО ДОСТУПА И ГЛУБИНЫ ДЫХАНИЯ НА КОСОЙ ВЕРТИКАЛЬНЫЙ РАЗМЕР ПРАВОЙ ДОЛИ ПЕЧЕНИ. In *РАДИОЛОГИЯ–2020* (pp. 24-24).

79. Изранов, В. А., Степанян, И. А., Гордова, В. С., & Палванова, У. Б. (2020). ВЛИЯНИЕ УЛЬТРАЗВУКОВОГО ДОСТУПА И ГЛУБИНЫ ДЫХАНИЯ НА КОСОЙ ВЕРТИКАЛЬНЫЙ РАЗМЕР ПРАВОЙ ДОЛИ ПЕЧЕНИ. In *РАДИОЛОГИЯ–2020* (pp. 24-24).

80. Stepanyan, I. A., Izranov, V. A., Gordova, V. S., Palvanova, U., & Stepanyan, S. A. (2020). Correlation of pathological changes in the liver and spleen in patients with cirrhosis. *Virchows Archiv-European Journal of Pathology*, 477(S1), 278-279.